

УДК 612.128.618.019

ІМУНОФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ СОБАК ЗА РІЗНИХ ПОКАЗНИКІВ ІНДЕКСУ НАВАНТАЖЕННЯ

Брошков М.М., Найда В.О.

Одеський державний аграрний університет

Вивчено стан імунологічної реактивності організму собак за різних показників індексу навантаження. Встановлені порушення показників імунологічної реактивності організму собак при значенні індексу навантаження 1,0 до 1,3 та 1,9 і вище. Показано, що значення ІН 1,0-1,3 більш характерно для загострення імунної відповіді про, що свідчить висока фагоцитарна активність нейтрофілів, абсолютна кількість лімфоцитів та їх субпопуляції. Імунофізіологічний стан при якому ІН= 1,9 і вище перебігає на фоні значного зниження кількості лімфоцитів та імунорегуляторного індексу.

Ключові слова: *індекс навантаження, імунорегуляторний індекс, фагоцитарна активність нейтрофілів, лімфоцити, розетка утворюючі клітини.*

Вступ. Показник індексу навантаження (ІН) був визначений, вивчений і запропонований до використання в клінічній імунології відносно нещодавно (Лебедев К. А. та інш.1987, 1989). Аналіз цього показника більш ніж у 12 тис. пацієнтів показав інформативність для клінічної імунології. Індекс навантажувальних тестів розеткоутворення уявляє собою співвідношення розеткоутворюючих лімфоцитів (Е-РОЛ) до розеткоутворюючих нейтрофілів (Е-РОН) тобто від є інтегральним показником. ІН має від'ємну кореляцію з величиною зв'язування компонентів імунної системи і змінюється залежно від інтенсивності її роботи тобто по суті відображає напруженість функціонування імунної системи. ІН є повністю неспецифічним по відношенню до конкретних дисфункцій імунної системи, але від специфічно відображає напруженість, інтенсивність роботи імунної системи. Разом з вищевказаним, зовсім відсутні дані, щодо визначення цього показника у хатніх тварин та його вплив на імунофізіологічний стан за умов нормального функціонування імунної системи та при розвитку дисфункції.

Метою наших досліджень було визначення наявності особливостей в імунофізіологічному стані організму собак за різних показників індексу навантаження.

Матеріал та методи досліджень. Об'єктом дослідження були домашні собаки від 1-го до 6-ти років, які мали аналогічні умови існування та догляду. Матеріалом слугувала периферична кров яку вранці відбирати на тещерце в кількості 0,5 мл та виділяли лейкоцитарно-лімфоцитарну суміш. Кількість лейкоцитів визначали в камері Горяєва, загальну кількість лімфоцитів визначали в пофарбованому за Романовським-Гімзою мазку крові. У крові визначали абсолютний та відносний вміст лімфоцитів та їх субпопуляції в реакції розеткоутворення з еритроцитами барана (Е тф. р.-РУЛ, Етф.ч-РУЛ), а

інтенсивність фагоцитозу нейтрофілів за здатністю фагоцитувати пекарські дріжджі в перерахунку на 50 клітин. За розеткоутворюючу вважали клітину яка приєднала три і більше еритроцитів. За фагоцитуючий вважався нейтрофіл який поглинув одну і більше дріжджову клітину. Після визначення відносної кількості розетко утворюючих лімфоцитів та розеткоутворюючих нейтрофілів визначали індекс навантажування Е-РОЛ\Е-РОН. Визначивши ІН собак поділили на три групи за різною величиною ІН. Перша група тварин (24 гол.) ІН=1,0-1,3; друга (19 гол.) ІН=1,4-1,8; третя група (17 гол.) ІН=1,9 і вище.

Результати досліджень. Спочатку були проаналізовані показники імунограм собак з індексом навантаження (ІН) від 1,0 до 1,3 в порівнянні з тваринами де ІН складав від 1,4 до 1,8 (таблиця 1)

При ІН= 1,0-1,3 встановлено підвищення наступних показників імунологічної реактивності організму (ІРО): абсолютної кількості лейкоцитів, абсолютної кількості Т-лімфоцитів в т.ч. і субпопуляцій Т-хелперних та Т-супресорних клітин, абсолютної кількості натуральних кілерів (НК-клітин) та фагоцитарної активності клітин. Разом з тим в першій групі значення імунорегуляторного індексу (Тх\Тс) була дещо меншою в порівнянні з другою групою тварин. Такий стан ІРО більше характерний для активної імунної відповіді яка може межувати з перебігом гострим запальних процесів.

Таблиця 1

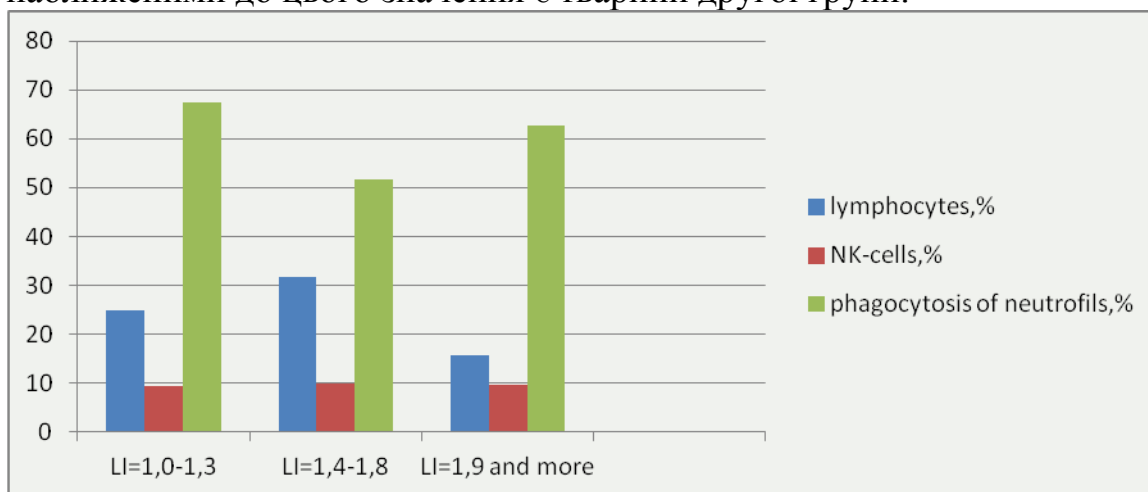
Імунофізіологічний стан собак залежно від індексу навантаження

Показники	Стан клітинного імунітету залежно від індексу навантаження			Фізіологічні межі показників імунограми
	1-а група ІД=1,0-1,3	2-га група – ІД=1,4-1,8	3-я група ІД=1,9 і вище	
Лейкоцити, $\cdot 10^9$ /л	10,42±6,17*	6,73±1,95	7,25±4,41	6,0-16,0
Лімфоцити, $\cdot 10^9$ /л	2,08±0,8	2,19±1,23	1,14±0,7	1,78-4,2
Т-лімфоцити, кл/мкл	1648,0±636,9	1406,0±805,99	759,67±438,91	810-3020
Т-хелпери\індуктори, кл/мкл	1110,48±492,61	997,53±475,69	504,33±282,9*	480-1380
Т-супресори\цитотоксичні, кл/мкл	542,44±269,52	472,75±382,42	295,67±233,51	302-756
В-лімфоцити, кл/мкл	224,62±130,17	269,31±189,42	127,83±92,62	124-1260
Імунорегуляторний індекс, Тх\Тс	2,75±1,82	2,86±1,67	2,08±1,4	2-4
НК-клітини, кл/мкл	205,15±94,16	197,6±85,28	117,5±80,52	150-600
Фагоцитоз нейтрофілів, кл/мкл	5844,92±811,44	2856,5±832,6	3549,0±1751,94	1600-4000

У клінічно здорових тварин, це може вказувати на прояв рецидивуючого процесу, а у тварин з гострими запальними процесами на високу опірність організму.

При вивченні показників клітинного імунітету у собак з ІН 1,9 і більше, порівняно з тваринами другої групи, де ІН становив 1,4-1,8 встановлено, що у цих тварин знижена абсолютна кількість лімфоцитів, абсолютна кількість Т-лімфоцитів в т.ч. і субпопуляцій Т-хелперів та Т-супресорів також найнижчий

показник НК-клітин та імунорегуляторного індексу. Разом з тим у тварин третьої групи (ІН=1,9 і вище), в порівнянні з другою групою (ІН=1,4-1,8) відмічені вищі показники абсолютної кількості лейкоцитів та фагоцитарної активності нейтрофілів. Стан ІРО який встановлений в третьої групі тварин частіше свідчить про зниження опірності організму тобто є несприятливою ознакою. За нашими даними, найбільш адекватною, за вірусних захворювань, імунна відповідь здійснюється при значенні імунорегуляторного індексу (ІРІ) 3,0. Оцінка показника ІРІ в нашому досліді показала, що найбільш наближеними до цього значення є тварини другої групи.

Рис 1. Показники відносної кількості лімфоцитів, НК-клітин та фагоцитарної активності нейтрофілів залежно від індексу навантаження

Оцінка відносної кількості показників імунологічної реактивності організму (Рис1) показала, що найвища фагоцитарна активність нейтрофілів спостерігається при значенні ІН=1,0-1,3. При зниженні цього показника у тварин другої групи (ІН=1,4-1,8) відмічається підвищення відносної кількості лімфоцитів, що є позитивним прогностичним значенням. Тварини третьої дослідної групи (ІН=1,9 і вище) мали найнижчий показник відносної кількості лімфоцитів на фоні цього, імовірно компенсаторно підвищується відносна кількість активних фагоцитуючих нейтрофілів.

Отже ІН вказує на напруженість функціонування імунної системи в усіх випадках коли інші показники імунограми є неінформативними, а клінічні ознаки дисфункції імунної системи ще не проявляються. На практиці це найбільш важливо при проведенні диспансеризації тварин.

Висновки.

1. Встановлені відмінності в імунологічній реактивності організму собак залежно від показника індексу навантаження. При цьому найбільш оптимальними є показники імунограми за ІН=1,4-1,8 при якому відмічається найвища абсолютна кількість лімфоцитів та імунорегуляторний індекс.

2. Для імунофізіологічного стану організму при якому значення ІН=1,0-1,3 характерне збільшення абсолютної кількості фагоцитуючих нейтрофілів, лімфоцитів та їх субпопуляції. Збільшення показника ІН до 1,9 і вище

супроводжується значним зниженням абсолютної і відносної кількості лімфоцитів і імовірно компенсаторним підвищенням фагоцитарної активності нейтрофілів.

Список літератури.

1. Лебедев К.А., Мизерницкий Ю.Л., Прозоровская К.Н. Показатели клеточного и гуморального иммунитета здоровых детей раннего возраста. // Вопр. Охраны материнства и детства. 1985. №6. С.29.
2. Лебедев К.А., Петров Р.В., Лопухин Ю.М. и др. Качественная характеристика Т- и В-систем иммунитета у здоровых людей разных возрастных групп. // Журн. микробиологии, эпидемиологии и иммунологии. 1977. №2. С.130.
3. Понякина И.Д., Лебедев К.А., Аршинова С.С. Особенности баланса иммунной системы у больных инфекционно-аллергической бронхиальной астмой// Патол. физиология и эксперим. терапия. 1987. №1. С.46.
4. Перншин Б.Б., Кузьмин С.Н., Суздальницкий Р.С. Резервные возможности иммунитета// Журн. микробиологии, эпидемиологии и иммунологии. 1985. №6. С.59.

Иммунофизиологическое состояние организма собак при различных показателях индекса нагрузки. Брошков М.М., Найда В.А.

Изучено состояние иммунологической реактивности организма собак при различных показателях индекса нагрузки. Установлены нарушения показателей иммунологической реактивности организма собак при значении индекса нагрузки 1,0 до 1,3 и 1,9 и выше. Показано, что значения ИН 1,0-1,3 более характерно для обострения иммунного ответа о чем свидетельствует высокая фагоцитарная активность нейтрофилов, абсолютное количество лимфоцитов и их субпопуляций. Иммунофизиологическое состояние при котором ИН = 1,9 и выше протекает на фоне значительного снижения количества лимфоцитов и иммунорегуляторного индекса.

Ключевые слова: индекс нагрузки, иммунорегуляторный индекс, фагоцитарная активность нейтрофилов, лимфоциты, розеткообразующие клетки.

Immunophysiological condition of dog`s organisms at various indicators of the loading index Broshkov M. M., Naida V.A.

The condition of immunological reactivity of dog`s organism at various indicators of loading index was studied. Violations of indicators of immunological reactivity of dog`s organism were established at value of of loading index 1,0 to 1,3 and 1,9 and above. It is shown that values of LI 1,0-1,3 are more characteristic for an aggravation of the immune responce what high phagocytic activity of neutrophils, absolute quantity of lymphocytes and their subpopulations testifies that. Immunophysiological condition at which LI = 1,9 and proceeds against considerable decrease in quantity of lymphocytes and an immunoregulatory index above.

Key words: loading index, immunoregulatory index, phagocytic activity of neutrophils, lymphocytes, rozettcreated cells.